ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΗΓΗΣΙΠΠΟΥ ΜΟΡΩ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΡΟΖΑΣ

ΙΑ φορά κ' ἕναν καιρό, μιὰ μικρὴ κρεολὴ ἀπὸ τή Μαρτινίκα, ποὺ λεγότανε Ρόζα, ἀνέβηκε σ' ἕνα καράβι μαζὶ μὲ τὴ γρηᾶ θεία της, τὴ μόνη ποὺ εἶχε στὸν κόσμο πεντάρφανη καθὼς ἦταν, γιὰ νὰ πάη στή Γαλλία. Πλοίαρχος τοῦ καραβιοῦ, σκαρφάλωνε στίς ἀνεμόσκαλες κι' ὁ γέρω-Χέλλος τὴν παρακολουθοῦσε ἀπὸ κάτω, ἕτοιμος νὰ τὴν ἁρπάξη μὲ τὰ ροζιασμένα του χέρια, ἂν τύχαινε καὶ στραβοπατοῦσε κάπου κ' ἔπεφτε.

Μιὰ μέρα, ἡ μικρὴ κρεολὴ διηγήθηκε κι' αὐτὴ τὴν ἱστορία της στὸν καπετάνιο. Ἦταν μιὰ ἱστοριοῦλα, μικρὴ σὰν καὶ τὴν ἴδια, μὰ εἶχε καὶ τὸ μυστικό της. Μιὰ μάγισσα τῆς πατρίδας της, ἐκεῖ κάτω ποὺ καίει ὁ ἥλιος, τῆς εἶχε πῆ κάποτε κάποια λόγια προφητικά.

— Καλὴ μου μικρή, τῆς εἶχε πῆ ἡ μάγισσα, Ρόζα σὲ λένε καὶ τριαντάφυλλο εἶσαι... Μὰ θὰ γίνῃς δυστυχισμένη! Ἔπειτα βασίλισσα στὸ θρόνο θ' ἀνέβῃς κ' ἔπειτα μιὰ ἄγρια φουρτοῦνα θὰ σ' ἁρπάξη καὶ τὰ ὡραῖα σου ματάκια θὰ κλείσουν γιὰ πάντα!

Ὁ γέρω-καπετάνιος, μόλις ἄκουσε τὴν ἱστορία αὐτή, ἐγέλασε καὶ εἶπε στὴ μικρὴ του φίλη:

— Μὴ φοβᾶσαι, μικρή μου, ἡ μάγισσες λένε ὅ,τι θέλουν. Μὴν τὶς ἀκοῦς. Παῖζε καὶ γέλα ὅπως γελᾶς καὶ μὴ σὲ μέλλει.

***

Ἡ Ρόζα εἶχε τὴν ἡλικία στὴν ὁποία ἡ νέες παίζουν καὶ γελοῦν ξέγνοιαστα. Καὶ δὲν ἔπαψε νὰ παίζη, νὰ γελάη, νὰ χορεύη. Μέρες καὶ βδομάδες ἐπέρασαν καὶ ἡ μικρὴ κρεολὴ ἐξακολουθοῦσε τὰ γέλια καὶ τὴ χαρά. Ὥσπου στὸ τέλος ἐτρύπησαν τὰ παπούτσια της καὶ τὰ δάχτυλά της βγῆκαν ἔξω σὰν ποντικιάκια!...

Τὶ νὰ κάνη τώρα ἡ μικρὴ Ρόζα. Ἀναγκάσθηκε νὰ καθήση πλάϊ στὴ θεία της, κρύβοντας τὰ πόδια της κάτω ἀπ' τὸ μακρὺ φουστάνι τῆς γρηᾶς. Ἤθελε νὰ τρέξη, νὰ πηδήση, μὰ δὲν τολμοῦσε νὰ κάνη βῆμα. Καὶ στὸ τέλος ἄρχισε νὰ κλαίη λυπημένη.

Ὁ γέρω-καπετάνιος, ποὺ δὲν ἔβλεπε πειὰ τὰ παιχνίδια τῆς μικρῆς, ἐσηκώθη καὶ πῆγε κοντά της. Καὶ σὰν ἔμαθε τὶ συμβαίνει, φώναξε:

— Ἀ! καὶ τὶ πειράζει τάχα ἂν γυρίζης μὲ τὰ ὡραῖα αὐτὰ ποδαράκια σου γυμνά, μικρὴ μου Ρόζα;

Μὰ ἡ μικρὴ δὲν ἤθελε νὰ δεῖξη στὸν κόσμο τὰ ρόδινα κομψὰ πόδια της. Καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ κλαίη. Καὶ ὁ γέρω-καπετάνιος ἦταν στενοχωρημένος καὶ μασσοῦσε τὸν καπνὸ του κ' ἔξυνε τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ σκεφθῆ.

— Ἕνα κομμάτι πετσί... συλλογιζότανε ὁ γέρω-Χέλλος, δίνω μὲ χαρὰ τὴν πίπα μου γιὰ ἕνα κομμάτι πετσί...

Γύριζε λοιπὸν σκυφτὸς καὶ ἄρχισε νὰ ψάχνη παντοῦ γιὰ νὰ βρῆ αὐτὸ ποὺ χρειαζότανε. Κάτι δηλαδὴ ποὺ νὰ μποροῦσε νὰ σκεπάση, ὅπως τὰ παπούτσια, τὰ πόδια τῆς ἀγαπημένης του μικρῆς.

Ἄξαφνα, βαθειά, σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ ἀμπαριοῦ, βρῆκε μιὰ παλιὰ στρατιωτικὴ μπότα, τὴν πῆρε χαρούμενος, τὴν ἐμούσκεψε, ἔκοψε, ἔραψε κ' ἔφτιαξε κάτι παράξενα πατούμενα, κάτι παπούτσια ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὰ πῆ παπούτσια κανείς, μὰ ποὺ ὡστόσο μοιάζαν μὲ παπούτσια.

Ἔτρεξε τότε θριαμβευτικὰ στὴ φίλη του, τή Ρόζα. Ἐκείνη ἔβγαλε μιὰ μικρὴ χαρούμενη κραυγή, σὰν εἶδε τὶ τῆς πήγαινε. Φόρεσε ἀμέσως τὰ χοντροπάπουτσα καὶ ξανάρχισε τὸ χορὸ καὶ τὰ πηδήματα...

Ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες διέκριναν ξηρά. Ἔπειτα τὸ καράβι μπῆκε στὸ λιμάνι καὶ ὁ γέρω-καπετάνιος ἀποχωρίσθηκε συγκινημένος βαθειά, τὴ μικρὴ του Ρόζα.

— Ὦ! εἶπε ἐκείνη, θὰ σὲ θυμᾶμαι πάντα, πάντα, ἀγαπημένε γέρω-Χέλλο. Καὶ τὰ παπούτσια ποὺ μοῦδωσες θὰ τὰ κρατήσω γιὰ ἐνθύμιο.

Ὁ καπετάνιος ἐκούνησε θλιβερὰ τὸ κεφάλι του.

— Πᾶς στὸ Παρίσι, μικρὴ μου Ρόζα, τῆς εἶπε. Εἶνε τόσο τρελλὴ ἐκεῖ ἡ ζωή! Θὰ βρῆς ἄλλους πολλοὺς φίλους καὶ θὰ ξεχάσης τὸ γέρω-Χέλλο...

— Ὦ! ὄχι, ἀποκρίθηκε ἡ μικρὴ καὶ πήδησε στὴ στεριά.

Πάνω ἀπὸ τὸ καράβι ὁ γέρω-καπετάνιος κουνοῦσε ἀκόμα τὸ μαντῆλι του καὶ τὰ μάτια του ἦταν δακρυσμένα...

***

Πέρασε πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε καὶ ὁ πλοίαρχος ποὺ ἔκανε πάντα μακρυνὰ ταξείδια δὲν ξανᾶδε τὴ Ρόζα. Ὁ Ναπολέων ἦταν αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας καὶ ἡ Ἰωσηφίνα μιὰ ἄτυχη καὶ θλιμένη βασίλισσα. Ἀγαποῦσε πολὺ τὸν ἄνδρα της, τὸν αὐτοκράτορα, μὰ ἐκεῖνος γιὰ τὴν ἀγάπη της δὲν τῆς ἐχάριζε παρὰ πίκρες μονάχα....

Μιὰ μέρα μερικὰ κορίτσια τοῦ λαοῦ ἐπρόκειτο νὰ χορέψουν στὸ παλάτι γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν αὐτοκράτορα, καὶ παρουσιάσθηκαν στὴ βασίλισσα τὴν Ἰωσηφίνα.

Ἐκείνη ἦταν μέσα στὰ μετάξια καὶ στὴν πολυτέλεια. Τὰ ἁπλοϊκὰ κορίτσια ἐθαύμαζαν θαμπωμένα τή βασιλικὴ χλιδή. Καὶ τὸ νεώτερο ἀπ' ὅλα δέν μπόρεσε νὰ κρατηθῆ.

— Ἀ! Μεγαλειοτάτη, πόσο εἴσαστε εὐτυχισμένη! τῆς εἶπε.

— Εὐτυχισμένη; ἔκανε ἡ βασίλισσα καὶ γύρισε ἀμέσως τὸ πρόσωπό της.

Στὰ ὡραῖα θλιμένα της μάτια εἶχε λάμψει ἕνα μαργαριταρένιο δάκρυ, σὰν τὴν πρωϊνὴ δροσιά....

Ἔπειτα ὅμως σηκώθηκε.

— Ἐλᾶτε, παιδιά μου, εἶπε. Ἐλᾶτε νὰ διαλέξετε τὰ κουστούμια ποὺ θὰ φορέσετε γιὰ τὸ χορό σας.

Καὶ τὸ εὔθυμο μελισσολόϊ τῶν κοριτσιῶν ἐπέρασε στὴν γκαρδαρόμπα τῆς βασίλισσας. Πόσα ὡραῖα πράγματα δὲν ἦταν ἐκεῖ μέσα! Σάλια ἀπὸ τὴν Ἰσπανία, πέπλα ποὺ φοροῦν ἡ ὀδαλίσκες στὰ χαρέμια τοῦ Σουλτάνου, φουστάνια γιὰ μαντόνες, μετάξια, βελοῦδα....

— Πᾶρτε, παιδιά μου, εἶπε ἡ καλὴ βασίλισσα. Πᾶρτε ὅ,τι σᾶς ἀρέσει ἀπὸ δῶ μέσα. Ἕνα μονάχα μὴ μοῦ πάρετε. Εἶνε πολύτιμο, εἶνε ἱερὸ καὶ τὸ κρατῶ γιὰ τὸν ἑαυτό μου.

Ἡ περιέργεια ἔλαμψε τότε στὰ μάτια τῶν κοριτσιῶν. Τὶ νἆταν αὐτὸ τὸ τόσο ὡραῖο καὶ ἀκριβὸ στολίδι, πιὸ ὡραῖο καὶ πιὸ ἀκριβὸ ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔβλεπαν θαμπωμένα μπροσιά τους;

— Μποροῦμε νὰ τὸ ἰδοῦμε τοὐλάχιστο, Μεγαλειοτάτη; ἐτόλμησε νὰ πῆ ἡ μικρότερη, ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατηθῆ ἀπ τὴν περιέργειά της. Τὶ νἆτανε ἄραγε; Κανένα φουστάνι ποὺ εἶχε ἐπάνω ζωγραφισμένο τὸν ἥλιο μὲ τὸ φεγγάρι; Κανένα αὐγὸ τῆς Ἀραβίας ἀπὸ διαμάντι, μέσα στὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἰδῆ κανεὶς ὅ,τι θελήσει; Κανένα πέπλο μάγισσας ἢ καμμιὰ βεντάγια ἀπὸ τὴν Ἀλάμπρα, τὸ μυθικὸ παλάτι τῆς Ἰσπανίας;

— Ὦ! δεῖξεμάς το, Μεγαλειοτάτη...ἐφώναξαν ὅλα μαζὶ τὰ κορίτσια τοῦ λαοῦ.

— Πολὺ καλά, εἶπε ἡ βασίλισσα, ἀφοῦ τὸ θέλετε τόσο...

Καὶ ἔψαξε στὸ βάθος μιᾶς ντουλάπας, καὶ δὲν ἔβγαλε ἀπὸ κεῖ οὔτε ἀραβικὰ πέπλα, οὔτε σπανιόλικα σάλια. Παρὰ μονάχα τὰ χοντροκομένα ἐκεῖνα παπούτσια, τὰ γνώριμά μας, ποὺ πρὶν ἀπὸ χρόνια εἶχε δωρήσει ἡ μικρὴ Ρόζα ὁ ἀγαθὸς καπετάνιος....

Γιατὶ ἡ Ἰωσηφίνα, ἡ γυναίκα ἡ ἄτυχη τοῦ Ναπολέοντος, δὲν ἦταν ἄλλη ἀπὸ τὴ μικρὴ κρεολή!....

***

Πέρασε λίγος καιρὸς ἀκόμα κ' ἔξαφνα μιὰ μεγάλη φουρτοῦνα ξέσπασε στὴν Εὐρώπη ὁλόκληρη. Ἡ Ρωσσία ἦταν γεμάτη χιόνια, ὁ βοριᾶς φυσοῦσε παγερός, καὶ οἱ στρατοὶ τοῦ Ναπολέοντος ὑποχωροῦσαν, καὶ τὸ ἄστρο τοῦ αὐτοκράτορος ἔγερνε στὴ δύση του.

Ἡ προφητεία τῆς μάγισσας ἐπαλήθευε:

— Καλή μου μικρή, τῆς εἶχε πεῖ, Ρόζα λέγεσαι καὶ τριαντάφυλλο εἶσαι....Δυστυχισμένη θὰ γίνῃς...Ἔπειτα βασίλισσα στὸ θρόνο θ' ἀνέβῃς, κ' ἔπειτα μιὰ φουρτοῦνα καί...Ἔτσι κ' ἔγινε. Τὰ ὡραῖα μάτια τῆς ἄτυχης Ἰωσηφινας ἔκλεισαν θλιμένα, μέσα στὴ μπόρα, γιὰ πάντα...γιὰ πάντα!...

Ἡγίσιππος Μορῶ

φτάσαμε, ἦταν ἀργά. Ὁ θεῖος μου δὲ ζοῦσε πειά....

— Πότε μὲ ζητοῦσε ὁ θεῖος μου; ρώτησα τὸν Τσάνβικ.

— Τὴν Δευτέρα τὸ μεσημέρι, μοῦ ἀποκρίθηκε ὁ φίλος μου.

Ἦταν ἡ ὥρα ποὺ τὸν εἶχα δῆ μπροστά μου, στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χάρτφορτσερ....

Ὅσο γιὰ τὰ μυστηρώδη χτυπήματα στὴν πόρτα τῆς μοναχικῆς βίλλας τοῦ θείου μου,δὲν ξέρω τί ἦταν, ἔχω ὅμως τὴν πεποίθηση πὼς εἶχανε κι' αὐτὰ κάποια σχέση μὲ τὴν ὀπτασία ποὺχα δεῖ τὸ μεσημέρι ἐκεῖνο στὸ δρόμο, καὶ μὲ τὴν τραγωδία ποὺ διεδραματίζετο τὶς ἡμέρες αὐτὲς στὸ σπίτι τοῦ θείου μου, στὸ Λονδῖνο...

ΤΑ ΚΕΡΙΑ

ΚΑΙ Ο ΚΑΝΔΗΛΑΝΑΦΤΗΣ

— Ἔσβυσες ὅλα τὰ κεριά; ρώτησε ὁ ἐπίτροπος μιᾶς ἐκκλησίας τὸν κανδηλανάφτη, ὅταν βράδυασε.

— Τᾶσβυσα, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ κανδηλανάφτης—θαῦμα ἠλιθιότητος—μὰ δὲν θυμᾶμαι καὶ καλά.

— Πήγαινε λοιπὸν νὰ δῆς μήπως ἄφησες κανένα ἀναμμένο.

Τότε ὁ κανδηλανάφτης—θαῦμα ἠλιθιότητος, ἐπαναλαμβάνομεν—μπῆκε στὴν ἐκκλησία καὶ ἄναψε ἕνα κερὶ γιὰ νὰ δῆ ἂν ὅλα τὰ κεριὰ ἤτανε σβυσμένα!...